

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Jakub Vank
Téma diplomové práce: Křesťansko-muslimský dialog v pojetí
W. Montgomeryho Watta a K. Cragga.
Oponent práce: Dr. Gebelt

Předložená práce sestává ze čtyř hlavních kapitol: v první z nich student nejprve obecně charakterizuje problematiku dialogu mezi křesťanstvím a islámem a vysvětluje pojmy, které ve své práci používá. Ve druhé a třetí kapitole popisuje díla dvou badatelů, kteří se zabývali islámem: W. Montgomeryho Watta a K. Cragga. Ve čtvrté kapitole pak jejich přístupy porovnává.

Za cíl si student stanovil „představit a přiblížit“ dva „zásadní myslitele“ v oblasti dialogu mezi křesťanstvím a islámem, Montgomeryho Watta a Cragga. Student je zvolil za předmět své práce ze dvou důvodů: 1) pro jejich nový pohled na problematiku dialogu mezi křesťanstvím a islámem; 2) jejich práce nejsou v českém jazyce dostupné (s. 10). Jejich přínos ve zmíněné oblasti má práce hodnotit z „nezaujatého religionistického hlediska“.

K předloženému textu mám několik kritických poznámek, a to jak s ohledem na jeho obsah, tak i po stránce formální. Kapitulu 1.2. („Komparace křesťanství a islámu“) považuji za zbytečnou a nutně zůstávající na rovině snad až směšných zjednodušení: zatímco bůh islámu je „transcendentní....“, v „Novém zákoně sestupuje ... v podobě Ježíše Krista na zemi....“ atp. (str. 13) Vždyť student sám píše, že chce přístupy obou badatelů představit „českému odbornému světu“ (str. 10), k čemu pak mohou sloužit necelé čtyři stránky komparace „uchopování boha“ a etiky? Kapitulu 1. 3. tvoří (až na výjimky) jen soupis dokumentů a konferencí (např. str. 16-17), nenašel jsem zde žádnou analýzu.

Tyto nedostatky ale nepovažuji za zásadní, důležitější mi přijde problematika celkové koncepce práce. Má být smyslem představit a analyzovat „vědní“ koncepty dvou badatelů nebo analyzovat mezináboženský dialog? To

jsou dvě zásadně odlišné věci. Název práce mluví ve prospěch analýzy vědních koncepcí, ale potom nechápu, proč a k čemu jsou v textu pasáže o dokumentech Světové rady církví a vyjádření anglikánské církve k mezináboženskému dialogu atp. Mimochodem: jestliže autoři byli anglikáni, plyne z toho nutně, že se má výklad „mezináboženského dialogu“ omezit na „anglikánské“ pojetí? (str. 15) Je v přístupech těchto badatelů do té míry právě „anglikánské“ předporozumění přítomno? Jaký je dle studenta vztah těchto dokumentů, potažmo předporozumění obou vědců, a jejich vědních koncepcí? Proč chce vůbec autor srovnat tyto přístupy, co si od komparace slibuje? Komparace by asi sotva měla být cílem práce, spíš má být prostředkem, jak dospět k nějakému cíli, ale co takovým cílem práce je, na to jsem v textu odpověď nenašel. Přitom autor kritériu „možnosti komparace“ podřizuje i výběr témat (str. 11 nahoře). Obecně postrádám jakoukoli hlubší reflexi problematiky dialogu mezi náboženstvími a možností jeho religionistické tematizace. Práce chce hodnotit přínos obou badatelů pro mezináboženský dialog (str. 10). Z textu není jasné, zda se má jednat o nějaké přesahy práce obou autorů („angažovaná“ věda), nebo o možnosti aplikovat díla těchto badatelů v oblasti dialogu. Text nechává stranou otázku toho, zda má a zda vůbec může nějaký vědecký popis přispět k mezináboženskému dialogu, jaké jsou možné reflexe vztahu mezi rovinou vědní reflexe a náboženskou praxí. Nechápu, proč se autor domnívá, že by měl hodnotit přístupy těchto autorů „z nezaujatého religionistického hlediska“. (pozn. 1 na str. 11) Neměl by se naopak s vědními koncepty religionistů či orientalistů vyrovnávat „zaujatě“, přistupovat k nim kriticky? Zdá se mi, že si student plete přístup k náboženství s přístupem k disciplíně.

K formální stránce textu: Formální stránku nelze oddělit v tomto případě od obsahové, protože v textu je velké množství chybných větných vazeb a formulací takové povahy, že není jasné, co jimi chtěl student vyjádřit. Uvádím jen několik příkladů: „V celém rozsahu práce bude hodnocen přínos obou badatelů pro mezináboženský dialog křesťanství a islámu, což si tato práce vytyčila jako svůj hlavní cíl, který představuje tyto dva opomíjené myslitele představit z odborného hlediska.“ (str. 11). Na str. 12 student píše: „V této části bude nastíněn také historický vývoj mezináboženského dialogu Světové rady církví a anglikánské církve.“ Má snad na mysli dialog mezi SRC a anglikánskou církví? Další nejasné formulace jsou např. na str. 15: „Raný přístup křesťanství vůči islámu jeho středověké předsudky je podrobně rozebírán v kapitole ...“ nebo „Cragg i Watt představují právě takové autory, kteří se vymezují jeho typickému označení „orientalisty“. (str. 25) Co myslí student vzhledem „do metodologického celku“? (str. 10) V textu jsem žádnou takovou pasáž nenašel.

Kriticky hodnotím i poznámkový aparát. Citace literatury ani celé věty v poznámkách pod čarou nejsou ukončeny (tečkou), autor není schopen ani v rozsahu dvou či tří stránek udržet jeden stejný způsob odkazování: proč jsou odlišné např. poznámka 6 na str. 12 a poznámka 16 na str. 14?

Při celkovém hodnocení práce beru v úvahu vztah mezi mnou kriticky nahlíženou koncepcí práce (a také jejími formálními nedostatky) na jedné straně a možným přínosem „portrétů“ dvou badatelů na straně druhé. Proto navrhuji navzdory výše nastíněným nedostatkům hodnocení „dobře“. To však podmiňuji tím, že student bude schopen u obhajoby uspokojivě odpovědět na vyslovené otázky a kritiku.

ThDr. Jiří Gebelt, Th.D.

1. 2. 2014